

на думку автора, повинна визначатися не з точки зору госпрозрахункової окупності, а з позицій суспільства в цілому. Даний підхід до обґрунтування обсягу та структури інвестицій в об'єкти соціальної інфраструктури села реально не може бути реалізований на рівні сільського поселення чи навіть району.

Основна мета інвестування – максимізація добробуту власників. При цьому найреальніша схема участі в інвестуванні – реалізація комерційно вигідного проекту з соціальними функціями або добродійна діяльність комерційної організації. А результатом такої комерційної діяльності виступає надання послуг сільській громаді в цілому.

ЕФЕКТИВНІСТЬ УПРАВЛІННЯ ДОХОДАМИ В СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

Антоноук Р.Р.,

Львівський національний аграрний університет

Управління доходами та витратами господарської діяльності це головні процеси в управлінні прибутковістю підприємств. В процесі будь-якого управління визначаються його цілі, об'єкти та задачі.

Ціллю управління доходами підприємства виступає одержання ним певної величини прибутку. Об'єктами управління доходами сільськогосподарських підприємств виступають грошові надходження від здійснення операційної діяльності, зокрема управління надходженням виручки від реалізації сільськогосподарської продукції, іншої реалізації, фінансової та інвестиційної діяльності, та від надзвичайних подій; цінова політика сільськогосподарського підприємства, та управління каналами реалізації.

Задачами управління доходами сільськогосподарського підприємства є забезпечення стабільності та регулярності грошових надходжень, максимізація реалізаційної виручки, що виливається в управління структурою реалізації, параметрами товарності продукції, планування цін, контроль за розрахунками.

Обстеживши реалізаційну діяльність сільськогосподарських підприємств Львівської області ми виявили: станом на кінець 2010 року аграрні підприємства області отримали 2217,8 млн. грн. в складі яких 1541,9 млн. грн. виручки від реалізації сільськогосподарських продукції та послуг .

В структурі доходів сільськогосподарських підприємств основне місце займає виручка від реалізації сільськогосподарської продукції, питома вага якої біля 50%, якої за останні роки, в структурі реалізації зменшується крім того вагомою часткою є доходи від надання послуг в сільському господарстві, серед інших доходів операційної діяльності – виручка від реалізації активів, реалізація товарів підсобних виробництв, надання послуг несільськогосподарського призначення, курсові різниці тощо.

Таблиця

**Структура доходів
сільськогосподарських підприємств Львівської області**

Роки	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Виручка від реалізації	70,42	72,63	66,71	55,25	63,84	59,21
в т.ч. від реалізації сільськогосподарської продукції	*80,94	82,12	78,65	76,83	73,67	69,52
	**57,00	59,64	52,47	42,45	47,03	41,17
Інші операційні доходи	7,66	9,91	15,59	28,39	16,56	18,69
Доходи від участі в капіталі	2,42	0,00	0,00	0,00	0,02	0,03
Інші фінансові доходи	0,83	0,92	0,72	0,57	0,49	0,30
інші доходи	1,99	2,63	2,02	2,10	1,73	3,35
надзвичайні доходи	0,01	0,00	0,00	0,31	0,02	0,05

* в структурі реалізаційної виручки, ** в структурі доходів.

Одним з визначальних чинників ефективності реалізаційної діяльності є структура продажу продукції за каналами збуту з 2005 року структура реалізації.

Сільськогосподарські підприємства відзначаються широкою диверсифікацією не лише виробничої, але й збутової діяльності, і виступають операторами на різних продуктових ринках: зерна, соняшнику, цукрових буряків, молока, м'яса та ін. Це вимагає застосування майже всіх елементів ринкової інфраструктури. По підсумках 2010 року найбільшу частку продукції було реалізовано через канали, які не деталізуються в звітній документації. За іншими каналами найчастіше реалізовується продукція зерновиробництва (82 %) та увесь соняшник, ріпак (99 %), цукрові буряки (96 %) та овочі. До них відноситься торгівля через агроторгові домки, біржі, реалізація продукції посередникам тощо. Продукція тваринництва реалізовується переважно переробним підприємствам частка каналу в структурі

реалізованої продукції: яловичина - 82,6 %, птиця – 53, свинина – 73 %, молоко – 90 %. Разом з тим, окремі канали реалізації для сільськогосподарських підприємств Львівщини були збитковими, така ситуація виникає коли підприємство реалізовує залишки продукції із записанням, що свідчить, про недосконалість планування та організації збутового процесу.

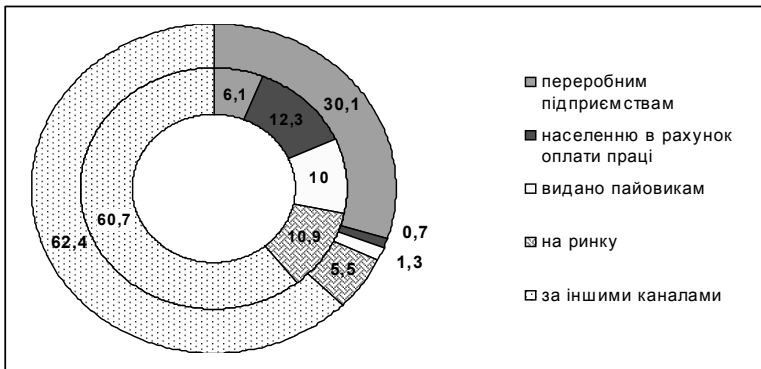

Рис. Структура реалізації сільськогосподарської продукції підприємствами Львівської області за 2005 та 2010 роки, %.

Ще однією характеристикою ефективності збутової діяльності сільськогосподарських підприємств є рівень товарності продукції. Товарність сільськогосподарської продукції має свої особливості: певна частка продукції власного виробництва залишається в господарстві в якості запасів сировини для подальшого споживання. Проте рівень товарності зерна склав 86 %, ріпаку – 92, коренів цукрових буряків – 88, молока – 86 %, свинини – 91 %, що вказує на позитивне зростання проти 60 % 2009 року. Рівень товарності ВРХ – 143%, найчастіше є наслідком того, що сільгоспідприємства реалізують на м'ясо не лише вироблену товарну продукцію але й поголів'я основного молочного стада, (як швидко ліквідний актив). Даний факт вказує на негативні тенденції в галузі тваринництва.

Загалом дослідження реалізаційного процесу аграрних підприємств, показав відсутність у виробника реального впливу на процес ціноутворення, через монопольні позиції закупівельників. З цієї причини доходи по окремих позиціях не покривають виробничих витрат. Тому даний процес потребує державного втручання та регулювання.